

Proganjanje novinara.

Strani novinari u ovo vrieme zlo prolaze u Srbiji. U Beograd je došlo dosta novinara sa strane, da izvješćuju svoje listove. U četvrtak kod prvog skupštinskog dogovora take su susretljivosti učinjene stranim novinarima, da su bili svi korporativno prisiljeni da ostave skupštinu. Ta se je prijaznost tako kosnula beogradskog novinstva, da je tražilo konkretnji postupak.

Tko ne piše onako, kako bi Srbija htjela, mora odmah preko granice. Prvi je tu blagodat izkusio dopisnik "Neue Freie Presse", jer je, zbog svog izvješćivanja, dobio nalog da ostavi Srbiju. Osim njega zatekla je sudbina i još neke novinare. Da omogući izvješćivanje kako bi ona htjela, Srbija je sve strane dopisnike internirala tim, da im je zabranila prelaz u Zemun, već da izvještaje moraju slati iz Beograda, gdje je omogućena kontrola.

Magjarski poručnik za Tursku.

Budimpešta, 10 listopada. Bivši harski poručnik barun Huszar ponudio je ovđešnjemu turskom konzulu da će stupiti u tursku konicu, da vojuje proti Slavenima.

Grčka prekinula diplomatske odnošaje.

Grčka je opozvala iz Carigrada svog poslanika, koji je odmah odputovao.

Crnagona na notu velevlasti.

Crnogorska je vlada odgovorila Austriji i Rusiji, da je korak velevlasti došao prekasno, jer su odnosaši između Crnogore i Turske već bili prekinuti. Nadalje se kaže, da je Crnagona bila prisiljena pograbitit oružje.

Obsdano stanje u Carigradu.

Iz Pariza javljaju, da je u Carigradu, obzirom na ratne odnošaje, proglašeno obsadno stanje.

Turska se nada u velevlasti.

Carigrad, 10 listopada. Turska se nada, da će velevlastima poći za rukom spriječiti rat.

Demonstracije proti Grcima.

Carigrad, 10 listopada. Ogromno množtvo i sinoć je priredilo demonstracije proti Grcima pred palačom Porte. Palaču je okupirala vojska.

Boj se bije.

Carigrad, 10 listopada. Crnogorska vojska prekoračila je granicu i navelila na Berane.

Bar, 10 listopada. Crnogorci natajeli su Turke u bieg i Berane razorili.

Beograd, 10 listopada. Srbska vojska prešla je granicu kod Javora i navalila na Turke. U okršaju bilo je s obe strane ranjenih.

Ustanak u Novompazaru?

Iz Beograda brzojavljaju, da se je u Novom Varošu u novopazarskom sandžaku uzbunilo pučanstvo, izagnalo turske oblasti te proglašilo slobodu.

Turci oslobadjavaju Berane.

Carigrad, 10 listopada. Rizabeg sa 4000 vojnika, najviše Arbanasa, prisločio je u pomoć Beranima, prekoracu crnogorskou granicu. Okršaji traju.

Malisori potukli Turke.

Bar, 10 listopada. Malisori su kod južnih Berana zadali turskim četama pod zapovjedničtvom Esadpaše težak poraz.

Englezka za Austriju.

London, 10 listopada. Vlada a i novinstvo je mnenje, da bi Austro-Ugarska, e da rat između Turske i saveznih balkanskih država bude lokaliziran, imala privremeno okupirati NOVI PAZAR.

Preokret u našem ribarskom zadružarstvu.

Prigodom zadnjeg boravka ministarskog šefa za pomorstvo i ribarstvo g. Riedela u Splitu, došlo je do dogovora između predstavnika "Ribarskog Saveza" i predstavnika "Zadružnog Saveza", da se konačno odluči, kome da se udieli podpora vlade.

Velimo da se konačno odluči, a to s toga, što su se ovi pregovori vodili i do sada, ali bez uspjeha. Tko je imao pravo, a tko krivo, to danas ne ćemo isticati, jer smo uvjereni, da su obe stranke, ili bolje obe ustanove, shvaćajući stvar svaka sa svoje strane, imale pravo, ali ipak jedna je strana moralu popustiti i ona je popustila, a to je "Ribarski Savez".

U ovom mi nevidimo ni pobeditelja ni pobedjenika, jer shvaćajući stvar nepristrano bez partaičke natruhe, sa čisto ekonomski strane, moramo reći, da su pred narodom obe ustanove pobediteljice, a to s ovog razloga.

Da nam ribarstvo nije niti najmanje napredno, to je stvar tako jasna, ko što je vedar dan. Ribarsko zadružarstvo do sada, u obče govoreći, bilo je slabo i kržljavo. Vrzalo se amo, vrzalo tamo, da ljudi nisu znali ni sami kud će glavom. Vlada s pomanjkanja spremnog osoblja zadovoljavala se je, da ovdje ondje jači glas tužbe uguši sa par stotina ili tisuću kruna i to je bilo sve. Nikakove nove akcije nije bilo, ni sa strane naše ni one vlade. Od početka pa do danas vladalo je u našem ribarstvu podpuno bezpravljje, a i bezglavlje.

Korist su crpili na žalost samo špekulant, a i njihovi karteli ubili su nam bili svu trgovinu slane ribe. Vlada je takodjer bila vesela, jer većih svota nije izdavala, a izprika joj je uvek bila: Evo me, samo nek se slože.

Naši ribari s nepoznavanja ribarskih zakonskih propisa sa strane organa, kojima je nadzor nad ribarstvom povjeren, bili su bez razloga i nepravedno šikanirani i oglobljeni, te po tamnicama vucenari. U jednu rieč, bila je prava anarhija, kojoj se je moralno stati na kraj.

Pri ovom žalostnom stanju stvari, možemo li reći, da je pobedio "Zadružni Savez"? Ne. Možemo li reći, da je pobedio "Ribarski Savez"? Ne. Za nas narod, ili bolje naš ribar je pobeditelj, jer je ovo prvi korak, da se otrese svih onih nepravda i bezpravja u koje ga je sudbina nagnala i da počne živjeti novim životom i životom slobodna čovjeka i ribara, gospodara na svom moru, vlastnika u svojoj kući.

Usljed podpuno postignutog sporazuma "Ribarski Savez" kao takav prestaje djelovati, a u "Zadružnom Savezu" obrazovati će se posebni odjel za ribarstvo i ovaj odjel uživati će obećane vladine podpore za unapređenje ribarstva u Dalmaciji. "Zadružnom Savezu" pripada pravo revizije i ovih zadruža, a u koliko ne bi dovoljne bile podrpte vlade i njihovo finansiranje.

Za nas onim danom, kad se to zbude — a mislimo da bi imao biti odmah — naše ribarstvo, a osobito ribarsko zadružarstvo, započeti će svoj novi, svoj pomađeni život, koji će zamjeniti onu moru burokratsku, koja ga je nemilo ubijala.

Mi ne cemo da danas dijelimo nikome nikakove lekcije, jer smo uvjereni, da će se stvar udesiti tako, da shvaćajuć ozbiljnost momenta i odgovornost, koju je "Zadružni Savez" ovim na sebe preuzeo, svaku vodi triezmeno, postepeno i taktično do pobede. Veoma važan korak je učinjen. Gromada leda, koja je pritisnala grudi našeg do danas zapuštenog ribarstva i siromašnog ribara, razprsnula se, a iznje pojavit će se tračak jarkog sunca da ogrije naše do danas smrznuto ribarstvo i da u razgrijanu počne kolati nova krv, krv novog života.

Polje rada "Zadružnog Saveza" do danas bilo je obsežno, a od danas biva još obsežnije, biva pregledno.

Mi, poznavajući ljudi koji su na upravi "Zadružnog Saveza" kao i one, koji su bili do danas na upravi "Ribarskog Saveza", čvrsto se nadamo, da će složnim radom, a da ne uzfali u njima ni za čas ljubavi za ovu važnu, ali zapuštenu granu narodne ekonomije, složno poraditi da se novom ribarskom odsjeku kod "Zadružnog Saveza" dodiele ljudi — ne birokrati i ukočeni — već ljudi volje, ljubavi i rada. U to ime radostno pozdravljamo ovu fuziju, ovaj preokret u našem ribarstvu i ribarskom zadružarstvu željom, da isti bude cvao, čvrsto i temeljito napredovao.

Uredništvo "N. Jedinstva" i "Slobode" u Splitu, te njihovim dopisnicim u Sinju.

Na napadaju, koje mi od više vremena brižno namjenjujete, toliko sam se osvrćao, da — premda su se osnivali na laži — smatrao sam svišnjim, da reagiram i da Vaše izmišljotine izpravljam.

Prelazio sam prezirom i mukom preko izljeva Vaše duše, s jedne strane uvjeren, da mi pred poštenim občinstvom Vaše klevete više koriste, nego škode; a s druge strane znajući, da ti papirnat napadaju nisu posvećeni toliko meni, koliko gubitku občine Vaših sinjskih sumišljenika, koji ju nikako ne mogu da prego.

U uvjerenju, da su začestali napadaji na me, ipak poglavito namjenjeni sinjskoj občini, utvrđuje me činjenica, što spomenute dve novine, uzprkos sličnosti oprieka, te između njih postaje u prosudjivanju dnevnih manjih i većih dogodjaja, podpuno su složne u kampanji proti sinjskoj občini. — Ta njihova jednodušnost ne može se drugičje razjasniti, već predpostavkom, da su, kad se Sinja tiče, u službi jednih te istih nadahnitelja.

Obziron na još neriešeno pitanje, koje visi između uredništva "N. Jedinstva" i "Slobode", tko je od njih "prodana duša", odnosno "klevetnik", ja sam u neprilici, na čiju bih se pisani osvrnuo, jer držim, da bih imao odgovoriti onome o dvojice, koji dokaže, da nije "prodana duša" ili "klevetnik".

Pošto će spomenuta njihova znanstvena razprava vjerovatno dulje vremena potrajati, da im ne uradim krivo ni jednom, ni drugom, upravljam obama ovo par redaka.

Kako rekoh, bio bih rješen obvez, da se na napadaju sličnih novina i osvrćem, nu ako to radim, činim ne radi njih, već radi neupućene javnosti i to iznimno onda, kad one hoće, da mojim mukom dokažu istinitost svojih objeda.

Kad bih htio da na svaku odgovaram, morao bih izdavati posebni list ili barem redoviti prilog jedne novine, a priznati će i moji protivnici, da to ne zasljužuje, jer osim što bi bila šteta za novac, bilo bi i vrije u uzalud izgubljeno po onoj: krsti vuka, vuk u goru.

Ograničiti ću se s toga, da suzbijem laži, koje su moji protivnici razširili putem novina u pitanju smještenja mogu sina u zagrebački konvikt.

Ja naime nisam smio, niti da svog jedinca pošlijem na nauke u Zagreb, a da se tim velikim političkim dogadjajem ne pozabavi "N. Jedinstvo" i "Sloboda", te njihovi dopisnici. Kad moji protivnici ne smogoše, da izvuku boljeg materijala iz moga dugogodišnjeg javnog rada, dadoše se da svestrano obrade pitanje smještenja mogu sina u zagrebački konvikt.

Pri tome naravno ne zaboraviše na omiljeno sredstvo laži i izvrčanja.

U prvom je redu laž "da je meni ikada bila odbijena molba, kojom sam pitao mjesto za sina u plemeškom konviktu u Zagrebu", kao što je izmišljotina "da sam ja išao u Beč na euharistički kongres, da se sastanem sa Cuvajem i da ga zamolim, da odredi, da mi se sina u konvikt primi".

Još u mjesecu lipnju tg. primio sam odluku uprave zagrebačkog konviktu, kojom mi se saobćuje, da je moj sin primljen u konvikt. Ta odluka kasnije nije bila preinačena niti opozvana.

Kad sam početkom mjeseca rujna pošao u Beč, ne ni radi euharističkog kongresa, ni radi Cuvaja, već radi sjednice občeg zadružnog saveza, koja je bila uređena za 5 rujna tg., poveo sam u Beč i sina, da ga odatle manjim troškom i dangubom povedem u Zagreb. —

U Beču u razgovoru sa prijateljim, na njihova pitanja, čemu je mali sa mnom, pripovjedao sam im, da je primljen u konvikt, te da ću ga upisati u zagrebačku gimnaziju.

Kako su se medjutim proneli glasovi, da je vlada u Zagrebu izdala okružnicu, kojom zabranjuje dalmatinskim djaciima upis u sve škole, a "Hrvatskoj Rieči" izšla je viest, kojom, dok se javlja spomenuta zabrana, netačno je bilo navezeno, da je i mome sinu bio uskraćen upis. Ako je ta viest bila djelomice netočna, odnosni novinski izvjestitelj poslao je — tvrdo sam uvjeren — in bona fide, ne u nakani, da mi pravi reklamu, već da za to pitanje zainteresuje javnost, osobito zastupnike, da uzmu u zaštitu sve dalmatinske djeake.

Ja sam toliko trebao reklame i restrublivanja, da sam za brojovnu viest "Hrvatske Rieči" saznao tekar iz kakvo poslije 24 tmj. kući povratio.

Kad mi je uprava konviktova javila, da radi izdane vladine okružnice za upisina mi u gimnaziju, potrebita je vladina dozvola, ja sam iz Beča zamolio upravu konviktu, da pospiši upis. Ne primajući nikakva rješenja, a pošto je isticao rok za prijamni izpit kod naših gimnazija, odlučio sam se, da podjem sa sinom u Zagreb, te pospišim upis, da — kad bi mi slučajno bio odbiven — upišem ga u koju dalmatinsku gimnaziju.

U Zagrebu mi je bilo kazano, da je kraljevski povjerenik Cuvaj odnosni referat sebi pridržao, te ako želim rješenje, neka se njemu obratim. Pošao sam zato do njega, da pitam, da li se zabrana, sadržana u okružnici, odnosi i na mogu sina, koji je već pred puna dva mjeseca bio primljen u konvikt, koji stoji pod nadzrom vladinih organa. Primio sam povoljno rješenje, u koliko mi je bilo izjavljeno, da se radi, istaknutog razloga, zabrana sadržana u okružnici na njega ne odnosi, te je po tome sliedio njegov upis.

Eto to je taj veliki dogodaj, veliki moj grijeh, izvanredna milost, da mi je sin dobio mjesto u konviktu uz plaću. — Moji protivnici, dok zaboravljaju, da u istom konviktu i istoj gimnaziji imade i drugih dalmatinskih djeaka, ne mogu si drugičje razjasniti, što je moj sin bio primljen u konvikt, već time, što sam milost prosio, cuvajevac postao i slično.

Po njihovu nazoru, dalmatinci nemaju prava, da uz plaću smjeste u banovinski konvikt, a i dozvolu uprave načelu gradu. Iako brzi parobrodi ne bi se zauzeli nego malo časa, i ako neki prijatelji na gatu (muo) (kao što bi mogli), ipak sve se to ustrpljeno podnosilo, da se ugodi što više zapovjednicima parobroda, i da se osuđete njihove tužbe, jer opet velimo: što su mogli veći parobrodi u Makarskoj luci, to bi mogli i manji i spretniji. Nema za to ni najmanje uzroka ni razloga, da se opravda postupanje Lloydove uprave prama našemu gradu.

Takodjer ne može se opravdati postupanje vlasti, koja daje Lloydu znatne subvencije za tu brzu prugu, a ipak se pokorava samovolji uprave, da radi što i kako hoće bez ikoga za to pitati.

To je postupanje uprav sablažnivo u času kad u Beču viećaju osobite interministerijalne komisije za podigneće Dalmacije, i kad c. k. Vlada hoće da svačega uvjeri da joj leži na srcu unapređenje Dalmacije . . .

Naša občina obratila se odlučujućim faktorima protiv toj odluci, a cielo građanstvo ogorčeno obraća se našim vrednim i rodoljubnim zastupnicima, da se zauzmu kod istih, da bude uzpostavljena ukinuta brza pruga, i ona Trst-Špič dolazkom iz Trsta, čvrsto se nadajući da će ova nepravica biti što prije popravljena.

Izvješćujte "Hrvatsku Rieč".

Naši dopisi.

Makarska, 8 listopada. Na osvitu petka 4 tek. Lloydov agenat su nekoliko putnika čekali dolazak brzog parobroda iz Trsta, čekali i čekali sve do 5 sati, ali uzaludno, jer, prem bjaše liepo vrieme, parobrod niti na prolazku kanalom, a kamo li u luci. Putnici naravno prosvjedavaše kod agencije sve štete i dangube, dok agenat nije znao kako da opravduje nenađu i neobznanjenu novost. Tek poslije doznao se, da u novom voznom redu brzih Lloydovih parobroda Trst-Kotor pomorska vlada bila je pristala, da Makarskoj bude dignuta brza Lloydova pruga, koja je već od četiri godine postajala.

<

Iz grada i pokrajine.

Jedna osuda. Občina Zlarinska tuga, a Poglavarstvo u Šibeniku osudilo gg. Leopolda Čaču, Kuzmu Rodina i Ivu Lučeva, što su u jednom utoku nazvali postupanje občine pristranim i mačuhinskim, jer je občinsko vijeće pri izboru seoskih časti proti volji složnog sela zapostavilo sposobne i pismene, a izabralo nepismene. Odtale tužba i osuda. I ovako idemo redom: Osude u P. Luci, pak u Tiesnom, pak u P. Šepurini i opeta u P. Luci. Sve to ipak ne postizava stano-vite svrhe, jer ljudi ostaju gdje su bili i značajni kako su bili. Ni nas ni naše prijatelje ne će za to zaboljeti glava; a za občinu Zlarinsku nije dično, što se služi ovim sredstvima, kada je mogla da se pokaže pred sudom, gdje bi ljudi za svoje navode istinu dokazali. To ti je novi demokratski kurs: občina splitska povjerljiva ponizujuća pisma g. namjesniku, občina zlarinska, jer manja, obraća se samo poglavarstvu. I jedno i drugo, nečisto rublje, a uz to i vuk sit i koza ciela.

Vojni bjegunci. Zapovjedništvo ratnog broda "Komet", usidrenog u Tivtu,javlja da je vojnik Milan Pavasović iz Šibenika pobegao.

Kako doznamo, ovo dana je deser-tiralo sa ratnih brodova u Boci ukupno 12 vojnika, 10 Hrvata i 2 Srbi, te prebjeglo u bugarsku mornaricu.

† Marijana ud. Fosco. Dne 8. ov-mj. preminula je gđa. Marijana udova pok. Ivana Fosco, rođena Galvani, nakon duge bolesti, u 69. godini života. Plemenita gospodja, urešena odličnim vrlinama majke i gradjanke, uživala obće štovanje. Jučer joj bio sprovod uz učestvovanje mnogobrojnog gradjanstva. Mir prahu njezinu, a ucviljenoj obitelji naše saučešće u golemoj tuzi!

Koncerat operne pjevačice Cviete pl. Cindro. Pišu nam iz Splita: Imali smo u nedjelju u občinskom kazalištu koncerat gospodjice Cviete pl. Cindro, uz sudjelovanje M. Meneghella, njegovih pitomaca te M. Dobranića. Kazalište je bilo dubkom puno najotmjene publike, koja je nestrljivoču čekala da čuje novu hrvatsku primadonu, nakon što se je vra-tila iz Milana, gdje su se na "Teatro Scala" najlaskavije izrazili o njezinu glasu. Koncerat je započeo molitvom iz Ponchielli-eve "Giocconde". Publika, iako se je najboljemu nadala, ostala je iznenadjena, Gospodjica Cindro, koliko svojim ljupkim i toplim glasom, toliko školom, baš nas je zanjela i zadivila, a da i ne govorimo o njezinoj krasnoj i zamamnoj pojavi. Sve komade je pjevala liepo i gladko; jednako lakoćom je pjevala Saints-Sains-ova "Sansona i Dalilu" kao i Wagnerov "Tannhäuser" te Verdi-evu veliku ariju iz "Don Carlosu". Od domaćih skladatelja je pjevala jednu romanu M. Dobranića, koji nam je došao sa pražkoga konservatorija, a sada se kani nastaniti u Splitu (gniezdu umjetnika). Osobito nježnošću je pak odjevala "Robinjicu" od našega najbo-ljega modernog skladatelja Berse, te je pokazala da ima osobito shvaćanje za našu melanočnu narodnu glazbu. Ta nje-zina osobitost bila je na vrhuncu u "Tužnoj pjesmi" iz opere "Povratak" M. Meneghella, tako da je publika pri svršetku nahrupila u burni aplaus te nije prestala, dok gdjica Cindro nije na novo zapjevala "Tužnu pjesmu", sva-kako jednu od naših najboljih novih kompozicija. Kad smo pri tome, interesantno je što sam doznao o operi "Povratak"

M. Meneghella, i što može da u velike interesira publiku. Tu je operu uglazbio M. Meneghella još prije našega Hatzea, sa istim sižem, po Tucićevom djelu, nego kašnje je došao u sukob sa istim Tucićem, koji mu je zabranio prikazivanje, jer da je libretista, tobože lošim stihovima, pokvario njegovo djelo i koji je poslije pak Hatzen prodao autorsko pravo.

Nego mi, koji smo čuli "Tužnu pjesmu" koja nas je zaniela svojom melodijom te čisto narodnim stilom, hteli bi čuti cielu operu, o kojoj se M. Bersa i M. Rosenberg-Ružić najlepše izrazili, a tako isto i svi oni koji su imali prigode da je čuju. Nadati se je i željeti je da se sve zapreke uklone, pak da čujemo i drugi "Povratak". Mi Hrvati niesmo u glazbi baš bogati, pak bi bila upravo velika grehota da se ova opera, za koju smo i mi uvjereni da je jedno izmedju najboljih naših glazbenih proizvoda, ne iznese u javnost.

Na koncu ne možemo a da ne spomenemo i drugu gospodu koja sudjelovala tom koncertu i to gosp. Kambija, te srednjoškolca Staus-a, oba violiniste, puno osjećaja, te mikroskopičnu malu koncertistkinju na glasovitu g. djicu Karaman, koja se morala penjati na podnožje e da dosegne do glasovira.

Ovim u svemu uspjelim koncertom i opet smo se uvjernili, kako je M. Meneghella izvrstan glazbeni učitelj, kako njegovi učenici liepo napreduju, te kako je njegova "Glazbena škola", koja u našem gradu odgaja mlade glazbenike, savršena. Gdjica pl. Cindro odputovala je u Dubrovnik, kamo su je pozivali da pjeva.

(A kako bi bilo, da gdjica Cindro sa maestrom Meneghellom priredi jedan koncert u našem gradu? Op. ur.)

Da počasti uspomenu blagop. M. ud. Fosco darovalo je g. Marko Belamarić pok. Tome K 2 u fond našeg lista, na čemu uprava harna blagodari.

"Ubožkom Domu" darovalo je gosp. Ante Ticulin K 20, da počasti uspomenu blagopokojne supruge Ane. Uprava harna zahvaljuje.

Šibenski express, što vozi do Splita i Knina, jučer na večer bio izvrgnut maloj neprilici. Lokomotiva, prije nego je vlak imao krenuti, sišla s tračnica i izvrnula se. Vlak je odputoval sa 1 1/2 sata zakašnjenja. Za ovu nezgodu saznalo se tek iz polazka vlaka. Kolodvor naime ne smatra potrebitim da bude spojen s telefonskom mrežom sa gradom, osobito sa poštanskim uredom, da ovaj može odmah saznati za slučajne nezgode i zakašnjenja pri prolazku i odlazku pošte. Nu to nije sve. U gradu elektriciteta kolodvorske svjetiljke su na petrolej. Ma baš u stilu austrijske uprave.

Biesno pseto? U Zatonu je jedan pas ugrizao tri seljana. Pas je odmah bio ubijen, a glava mu poslana u Beč da se konstatuje, da li je bio biesan.

Strojevi za djelomičnu radnju u vodjenju na malo. Mi smo već opetovno primjetili, koji blagodarni upliv čini na obrtnika, kada isti imade priliku proučiti i dobro promotriti svoj rad. Pred kratko vrijeme imali smo opet priliku pregledati "tvornički dučan" inger Co. Beč I. Wipplingerstrasse 23, u kojem su izloženi sva-kovrstni obrtnički strojevi, te smo se osvjeđili, da svaki kolega, koji ovaj dučan posjeti, prima osobito koristne poduke, koje mu služe i u njegovu radionicu. Osobito je od važnosti za poduzetnu našu g. kolege u današnje doba, gdje se i u manjim radionicama djelomična radja vrši.

Ovdje se vide pojedini strojevi za noćnu radnju, kao i drugi različiti za teže vodjenje, koji stoje gotovi za uporabu, te od vrstnoga vještaka kušani. Šivači uzorci i cijene stoje ovdje rado na raspolaganje.

Roman - - - na 4.oj strani. -

Naši brzojavi.

Viećanja pravača u Beču.

Beč, 10. listopada. Jučer su ovdje započela, a danas nastavljena viećanja hrvatsko-slovenskog izvršnog odbora u prostorijama hrvatsko-slovenskog kluba u parlamentu. Viećanje otvorio je predsjednik slovenske pučke stranke dr. Šusterić, a predsjedao je predsjednik vrhovne uprave stranke prava dr. Mile Starčević.

Viećanjima prisustvuju dr. Mile Starčević, dr. Drinković, prof. Spinčić, Cezar Akačić, dr. Perišić, dr. Ivan Šusterić, dr. Korošec, dr. Krek, dr. Brejc i dr. Fon.

Predmetom viećanja su prilike u Banovini, dogodjaji na Balkanu te hrvatsko-slovenski odnosa.

Novi vojni krediti.

Beč, 10. listopada. Vlada je poduzela sve korake, a da novi vojni krediti u iznosu od 450 milijuna kruna budu što prije odobreni. Novi kredit služit će za povećanje ratne mornarice i za nove topove. Ovi zahtjevi pokazuju se neodgovidi obzrom na dogodjaje na Balkanu.

Beč, 10. listopada. Delegati obdržavaju povjerljivu konferenciju, na kojoj je vlada obrazložila svoje zahtjeve za nove kredite. Delegati nalaze da su ovi novi vojni zahtjevi preobrtanje pučanstva.

Budimpešta, 10. listopada. Ovdje su novi vojni zahtjevi izazvali veliko nezadovoljstvo. Sveukupna štampa piše proti tome. Opozicija izričito izjavlja, da se ovdje radi o šahovnom potezu ministra rata generala Auffenberga i Beča. Ovdje o visini novog zajma nezna se ništa.

Beč, 10. listopada. U krugovima delegata govori se, da je zajam već sklopljen.

Bitka kod Berana.

Cetinje, 10. listopada. Kod Berana na medju Crnogorsko-turskoj boji još uvek traje. Naše čete obkolile Berane.

Cetinje, 10. listopada. Turci su poslali jaka pojačanja prama Beranima. Pojačanja su došla najbržim hodom.

Turci pred Podgoricom.

Bar, 10. listopada. Turske čete dođe do Podgorice. **Zametnuo se krvav boj.** Crnogorskom topničtvu pošlo za rukom rastjerati neprijatelja.

Viećanja.

Cetinje, 10. listopada. Kralj Nikola, te knjaževići Danilo, Mirko i Petar držali su u Podgorici vieće, na kojemu pretresu daljnji plan.

Bitka kod Gusinja.

Carigrad, 10. listopada. Crnogorske čete dopriješe sve do Gusinja u Albaniji. Između njih i turskih četa došlo je do žestokog sukoba. Crnogorec bijahu uz velike gubitke potisnuti.

Pokolj kršćana u Carigradu.

Berlin, 10. listopada. Po amo stiglim viestima, Turci su u Carigradu priredili grozan pokolj kršćana. Kršćansko pučanstvo bježi u konzulate tražeći zaštite.

Napredovanje Crnogoraca.

Cetinje, 10. listopada. Crnogorec zaposješe tursko brdo Dečići.

Okršaj kod Skadra.

Bar, 10. listopada. Po amo stiglim viestima, došlo je kod Skadra do žestokog okršaja između crnogorskih i turskih četa.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.) Vlastnik, Izdavatelj i odgovorni urednik JOSIP DREZGA.

1-3

OGLAS NATJEĆAJA.

Otvara se natječaj na mjesto učitelja "Šibenske Glazbe".

S tim mjestom skopčana su beriva od godišnjih Kr. 2880.

Natjecatelji moraju da izpravama dočaku svoju sposobnost ne samo za glazbeni zbor već i za orguljanje, jer je sa službom učitelje glazbe spojena i služba orguljanja u nekojim mjestnim crkvama.

Dat će se prednost natjecatelju, koji dokaže da je vješt gudalici i sposoban za pouku u pjevanju.

Za izvanredne službe učitelj, glazbe, kao i glazbari, biva posebno naplaćen.

Potanje obavijesti daje podpisana.

Nastup službe ima da uzslidi 1. im prosinca o. g. Za to rok ovome natječaju traje do 15. studenoga t. g.

Izabrani između natjecatelja bit će da-kako užet u službu uz uvjet dvomjesečne kušnje, nakon kojeg doba bude li zado-vljavao bit će između njega i podpisane sklopljeni naročiti ugovor.

U Šibeniku, 9. Listopada 1912.

Od Uprave "Šibenske Glazbe".

Vodovode

i

Šmrkove

svi vrsti izradjuje
najveća slavenska tvrdka

Monarkije

A N T . K U N Z
Hranice (Morava).

Praktične upute i približni
troškovnici badava.

Pokućstvo

solidno i ukusne izradbe
može se dobiti uz veoma
nizke cene samo kod
dobre poznate trgovine

A. DELFIN, Šibenik.
tapetarska i drvođelska
radionica

Hrvatske narodne poslovice
uredio V. J. Skarpa, ciena knjizi broširano
K 5.—, a uvezano K 6.—, načavlja se
kod "HRVATSKE TISKARE" u Šibeniku
i u svim knjižarama.

Traži se kompanjon.

U svrhu boljeg razgranjenja vrlo dobro iduće trgovine u mjestu, traži se drug sa gotovinom **od 5 do 6000 kruna**. Zajamčena najmanja godišnja korist od kr. 1400, a za eventualnost osobnog saradjivanja posebni honorar. Zbog naravi iste trgovine izključena svaka pogibelj gubitka.

Za adresu obratiti se uredništvu "Hrvatske Rieči".

VELIKA ZALIHA

MUŽKIH ODIELA ZA ZIMSKU SEZONU

NAJMODERNIJEGA KROJA — — — UZ VRLO UMJERENE CIENE.

SUVIŠE ODIELA ZA AMERIKU. ☺

PIO TERZANOVIĆ - ŠIBENIK

Ne boji se nikakove utakmice.

Velika zaliha svakovrstnih

MREŽA OD PAMUKA

(KOTUNA) od prve svjetske tvornice.

SUVIŠE

MREŽA TALIJANSKIH (puljižkih)

BAČAVA
HRASTOVIH
OD 3½ DO 4 HL.

KRALJICA DAGMAR

HISTORIČKI ROMAN

ČESKI NAPISAO VACLAV BENEŠ TRŽEBISZKY - PREVEO PAVAO M. RAKOŠ

Marko Markovina Split

Iza Prokurative (vlastiti stan)

Telefon 93.

Tek. račun kod Filialke Banca
Commerc. Triestina.

I. ZASTUPSTVO I SKLADIŠTE

Eternit za moderne krovove — postavlja po specijalnim radnicima.

Cieve od keramike

Dimnjaci

Plošice za kuhinje, hodnike itd.

Stakla prosta i ornamentalna

Peći glinene postavlja po specijalnim Sparherde radnicima

Papendek tanki i debeli

Zahodi porculane kompletne — posuda, daščica, spremi za vodu i dr.

2. GRADJEVNO PODUZEĆE

ovlašteno Dozvolom c. k. Namjestništva u Žadru, izvadja sve radje svoje stuke.

3. PRVA SPLITSKA MLJEKARNA.

Vlastita pomješa putem Poljuda, Prodaja Mljeka, Gnjaja, Praščića za razplod — američke i njemačke pasmine.

Naslov za pisma i telegrame:

„Marko Markovina — Split“.

HRVATSKA VEREJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTO KURENTU
I ČEK PROMETU; ESKOMPUTJE MJENICE, OBAVLJA
INKASO, POHRAJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DE-
VIZE SE PREUZIMLJU NAJKULANTNIJE, IZPLATE NA
SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU, SE
- - - BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE. - - -

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERET-
NICE, ZALOZNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE.
PRODAJA SREČAKA NA OBROČNO ODPLAĆIVANJE,
OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ŽRIEBANJA. REV-
IZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLAT-
- NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA. - - -

NOVO IZRADJENE
RADNIČKE KNJIGE
I
SLUŽBOVNE KNJIGE
NABAVLJAJU SE U
HRVATSKOJ TISKARI
(DR. KRSTELJ I DRUG)
ŠIBENIK.

KO ŽELI ZDRAVLJA

neka pohodi glasovito

Spljetsko sumporno kupalište

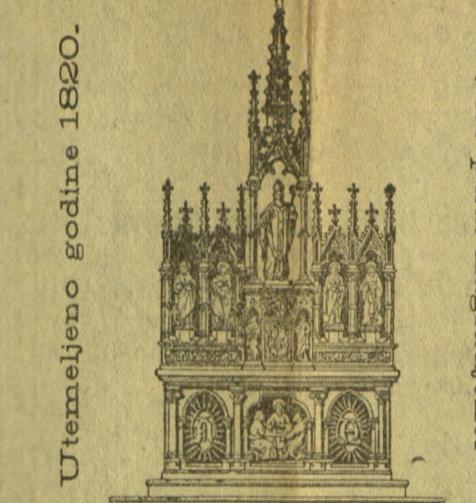
NAGY I DRUG

koje posjeduje, kako već poznato,
najljekovitiju mineralnu vodu u Evropi.
U jednoj litri sadržano je 31.5. grama
razne soli. — Otvoreno cijelu godinu.

Prospekte šalje uprava.

INSAM & PRIMOTH

St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Utemeljeno godine 1820.

Više puta nagradjene.

Krondorfrova
alkalijčka naravna
kiselica.

Dobiva se u drogariji

V VUČICA

- - Šibenik - -

Velika tvornica voštanih svieća na paru
Vladimir Kulić - Šibenik

Preporuča svoje proizvode p. n. gg. župnicima, crkovinarstvima
i bratovštinama.

Nagradjena prvorazrednom diplomom i zlatnom medaljom
na rimskoj izložbi poljodjeljstva i obrtnih proizvoda.

JESAM LI PLATIO PREDPLATU?

Znak Pravog Franckovog prido-
datka za kavu je mlinac. — Ima
takodjer i patvorina.

Zato budite oprezni kod kupovanja!

Pravi :Franck: proizvadja se od
najboljih domaćih sirovina.

Tvornica u Zagrebu.

POZOR RODOLJUBI!
Zahtjevajte posvugdje
naše igrače karte
PRIMORKA
Prva slavenska tvornica
igračih karata u Ljubljani.

im 119/34569

VI.

Kad je Bukovski starješina Ljudevit video da mu dolazi vjerenik kćeri, nešto se zamislio. Ni u susret mu nije išao, nije mu ponudio ni soli ni kruha... Današnji posjet danskog viteza nije mu bio po volji.

Već su na pragu glavnog ulaza zvezkale ostruge, a čulo se, kako zvekeču mačevi i čuli se glasovi Estrichsonove pratnje.

Na dvorištu bilo je sve mirno, ni pas nije radosno zalajao, ni kokoš zakokodakala, ni pijetao nije zakukirao...

„Zdravo, starješino! Sto si ti tako u čudu!“

„Gospodine, možda ti se dogodila kakva nesreća?“

„Ti znaš za to?“

„Naši krajevi ravni su, i po njima šire se vijesti kao vjetrom!“

„Izmirili smo se... Oprostio mi... Pozvao sam ga na svatbu.“

Starješina Ljudevit ništa nije odgovorio.

Estrichson ogledao se po sobi a za tim ustavio se na starcu dugim, upitnim pogledom. Na pročelnoj strani nije bilo krsta.

„Što je to, starješino?“

„Gospodine, ne zahtjevaj, da ti pričam...“

„Gdje je tvoja kćer?“

„Gospodine, ne zahtjevaj, da ti kažem!“

(Nastaviti će se).